

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Андрияна Йовчева Андреева

Икономически университет – Варна, катедра „Правни науки“

Трудово право и обществено осигуряване

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.6 Право, докторска програма „Трудово право и обществено осигуряване“ в катедра осигуряваща обучението: Гражданскоправни науки към ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград – гр. Благоевград.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2267 от 08.10.2024г.

Автор на дисертационния труд: Христина Вълчева Аргирова

Тема на дисертационния труд: Право на платен годишен отпуск – предпоставки за възникване и упражняване

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Трудово право и обществено осигуряване“ към катедра Гражданскоправни науки при Правно-исторически факултет, в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 08.01.2018 г. – 07.01.2024 г.

Христина Аргирова е родена на 11.09.1980 г. в гр. Сандански. Завършва следно образование в СООУ „Пейо Яворов“ – гр. Сандански, специалност „Хотелиерство“. През 2003 г. завършва висше образование по специалност „Стопанско управление“, степен „бакалавър“ в Университет по хранителни технологии - Пловдив. През 2004 г. завършва професионална квалификация по “Митническо право и митническо агентство” в УНСС - Център за професионална квалификация и продължаващо обучение “Институт за следдипломна квалификация” – София. През 2009 г. завършва висшето си образование по специалност „Право“. През 2014 г. завършва курс по

„Медиация – извънсъдебни способности за разрешаване на спорове“ към „Съюза на юристите в България“ в гр. София.

Докторантът е положила успешно изпитите по всички предвидени в индивидуалния ѝ учебен план дисциплини с общ среден успех 5,38. По време на докторантурата Христина Аргирова е участвала със свои доклади в научни конференции:

– Участие в XXVII Международна научна конференция за Млади учени 2018 на Съюза, на специалистите по качеството в България (ССКБ), организирана от Техническият факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ на 14-15.06.2018 г. с научна статия на тема „Погасителна давност за ползване на платен годишен отпуск“;

- Изготвен и публикуван доклад към сборник на Русенски университет – 2021 г., със заглавие „Историческо развитие на правната уредба на платения годишен отпуск;
- Изготвена и публикувана статия в списание на ПИФ на тема „Планиране ползването на платения годишен отпуск – исторически и сравнително-правни аспекти“ – 2022.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с обем 223 страници самостоятелен текст (в това число съдържание и ползвани съкращения), списък на използваната при разработването ѝ литература и декларация за оригиналност на труда.

В структурно отношение изследването се състои от увод, четири глави, заключение, приложение, използвана литература. Главите са разделени на параграфи, включващи свързани, тематично обособени заглавия. Заключение и предлодения насочени към усъвършенстване на законодателството.

Избраната от докторанта тема е безспорно актуална и дисертационна. Актуалността на темата на дисертационния труд се аргументира от автора с това, че липсват самостоятелни теоретични изследвания върху всички аспекти на платения годишен отпуск, за разлика от изследването на неплатения отпуск. Практиката също поставя конкретни въпроси относно законовите възможности за ползване на платения годишен отпуск за настоящата и минали години, начина на ползването му, дължими

обезщетения и т.н. Принципно новите технологии и свързаното с това въвеждане на нов тип на организация на трудовия процес, изискват нови подходи в нормативната уредба, уреждаща организацията и управлението на трудовия процес. Проблемите, свързани с платения годишен отпуск и неговото реално ползване са неразделна част от новите предизвикателства пред трудовото право.

Правилно са определен обектът на дисертационния труд, а именно изследване на правния институт на платения годишен отпуск. Изследването обхваща не само установяването на платения годишен отпуск, но и правилата (общ ред и отклонения) за ползването му, както и имуществените последици.

Цел на дисертационния труд е да представи правната рамка на отделните аспекти на платения годишен отпуск и практическото ѝ реализиране. Анализират се правните норми относно неговото установяване, вкл. и отделните видове основен, удължен, допълнителен, отпуск, реда и условията за ползване на платения годишен отпуск, както и имуществените последици, свързани с правото на платен годишен отпуск. На база това изследване да се направят и съответните предложения *de lege ferenda*.

Главите в дисертационния труд изследват проблематиката в нужната ѝ последователност, както следва :

Глава първа Платен годишен отпуск. В тази глава се изследва понятието платен годишен отпуск, историческото развитие на правната уредба и установяването на видовете.

Глава втора Общ ред за ползването на платения годишен отпуск. В главата се анализира понятието за ползване на платения годишен отпуск, като и разрешителният режим за ползването, който е изведен като обща хипотеза. Разгледани са и въпроси с практико-теоретично значение – за определяне времето на ползване на платения годишен отпуск и погасяване на правото на ползване.

Глава трета Отклонения от общия ред. В тази глава са включени въпросите за ползване на платения годишен отпуск въз основа на едностранно волеизявление, прекъсване и отлагане на ползването.

Глава четвърта Имуществени последици, свързани с ползването на платения годишен отпуск. Изследвани са двете хипотези на имуществените последици - възнаградението при ползване на платения годишен отпуск и обезщетението за

неизползван платен годишен отпуск. Включени са и въпроси, свързани с защитата на работника или служителя при неизпълнение задължението на работодателя да изплати съответното възнаграждение или ли обезщетение.

За разработване на дисертационния труд са използвани над 70 литературни източника – монографии, учебници, студии, статии, речници, доклади и писма на държавни органи, стенограми от работата на Народното събрание. Ползвана е както българска, така и чуждестранна литература. Литературните източници са използвани коректно, като преобладаващата част от тях са цитирани в текста на дисертацията.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Изследването разглежда нормативната уредба свързана с правото на платен годишен отпуск в нейната цялост, като се проследяват взаимовръзките и съотношенията вътре в нея и да се изяснява системата и актуалните тенденции при регулиране на платения годишен отпуск в българското законодателство.

Постигнати са целите на дисертацията, както и конкретните задачи на изследването:

- да се направи преглед на историческите аспекти на относимата правна уредба, както и сравнително изследване с други национални законодателства
- да се направи теоретичното изследване на отделните аспекти на платения годишен отпуск
- да се анализират действащите трудовоправни норми, относими към института на платения годишен отпуск
- на база теоретичното изследване и нормативния анализ да се дадат предложения с оглед бъдещото развитие на законодателството
- да се проучат и анализират съдебни актове, формиращи трайната съдебна практика, с акцент практиката на ВКС.

-Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представената справка за приносите на дисертационния труд съдържа множество приносни моменти. След анализа на дисертационния труд потвърждавам посочените приноси.

Могат да се открият следните по-важни научни приноси на дисертационния труд:

1. Историческа ретроспекция на законодателството регламентиращо платения годишен отпуск;

2. Анализ и обобщение на актуална съдебна практика;

3.Обосновани предложения de lege ferenda:

- ✓ да се допълни текста на чл. 174, ал. 4, пр. 2 от КТ и да гласи, че работодателят има право да предостави платения годишен отпуск на работника или служителя и без негово съгласие при ползване на отпуска едновременно от всички работници и служители, както това е предвидено в нормативен акт или в правилника за вътрешния трудов ред. С оглед защита на работниците и служителите текстът на подзаконовата норма следва да бъде възпроизведен в Кодекса на труда;
- ✓ работодателят да може да предостави платения годишен отпуск на работника или служителя и без негово съгласие, но за не повече от половината от полагаемият ми се размер за календарната година; това ограничение не следва да бъде прилагано в хипотезата на чл.173, ал. 4, пр. 3 от КТ, защото в този случай поведението на работодателя е в следствие бездействието на работника или служителя;
- ✓ да се предвиди срок, в който работодателят да уведоми работника или служителя или всички от тях, че ще упражни правото си по чл. 173, ал. 4 от КТ.; предложението е мотивирано от разпоредбата на чл. 176, ал. 3 от КТ, като в случая уведомяването от страна на работодателя да в по-кратък срок - например 3 дни предварително;
- ✓ допълване на текста на чл. 175, ал. 1 от КТ като се включи изр. 2, съгласно което с разрешаването на отпуск по 162 -164в се прекъсва ползването на платения годишен отпуск, освен като работникът или

служителят не поиска да продължи ползването на платения годишен отпуск;

- изменение на чл. 175, ал. 1 *in fine* от КТ, което да гласи, че след приключване ползването на отпуска, прекъснал ползването на платения годишен отпуск, продължава ползването на последния съгласно вече полученото разрешение от работодателя, освен ако страните не договарят нещо друг
- въвеждане на възможността за отлагане, в хипотезата на чл. 176, ал. 1, т. 1 от КТ, на вече разрешен, но при не започнало реално платен годишен отпуск, по взаимно съгласие на страните, изразено писмено (по аналогия с прекъсването по чл. 175, ал. 2 от КТ).

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представила списък с публикации по темата, които са тясно свързани с тематиката на дисертационния труд и отразяват някои негови части, като в този смисъл му придават публичност. Обемът на научните публикации на докторанта и характерът на изданията съответстват на условията и изискванията за придобиване на ОНС „доктор“. Докторантът покрива необходимия брой точки за придобиване на ОНС „доктор“.

Представени са следните публикации по темата на дисертацията:

Аргирова, Хр., Погасителна давност при ползване на платен годишен отпуск, XXVII International conference for young scientists, 2018, 272-276

Argirova, H., Historical Development of the Legal Framework for Paid Annual Leave, Proceedings of University of Ruse - 2021, volume 60, book 7.1, 116-120; *достъпна*: <https://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp21/7.1/7.1-19.pdf>

Аргирова, Хр., Планиране ползването на платения годишен отпуск – исторически и сравнително-правни аспекти, в: Право, политика, администрация, Електронно списание, Том 9, брой 2/2022, 58 – 69; *достъпна*: <https://lpajournal.swu.bg/wp-content/uploads/2022/09/Hristina-Argirova-br.9-2.pdf>

5. Оценка на автореферата

Авторефератът коректно отразява основното съдържание на дисертационния труд.

6. Критични бележки и препоръки

В предоставения за рецензиране дисертационен труд на докторант не са открити съществени теоретични и методически грешки.

Могат да се отправят някои бележки от редакционен характер, но предвид факта че се касае за първо самостоятелно изследване това не влияе върху цялостната положителна оценка. Да се обърне внимание върху литературните източници и тяхното подреждане при следващи изследвания.

Бих препоръчала на докторанта да засили собственото мнение и критичния анализ в следващи научни разработки, както и да продължи да работи по проблематиката свързана с отпуска, предвид значимостта му като право на работника или служителя.

7. Заключение

Представеният дисертационен труд „Право на платен годишен отпуск – предпоставки за възникване и упражняване“ представлява завършено самостоятелно изследване, което отговаря на необходимите изисквания към подобен вид разработки за структурираност, завършеност и значимост.

Дисертационният труд разкрива задълбочени теоретични знания на докторант Христина Аргирова, както по темата, така и в цялост в материята на трудовото право и способност за провеждане на научно изследване. На база на направената цялостна преценка в настоящата рецензия считам, че дисертационният труд отговаря изцяло на изискванията на ЗРАСРБ и вътрешните актове на .

Като се основавам на положителната оценка на дисертационния труд, както и на научните достижения на докторанта, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат положително решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по ПН 3.6 „Право“, научна специалност „Трудово право и обществено осигуряване“ на докторант Христина Аргирова.

30.10.2024 / гр. Варна

Подпис:

/проф. д-р Андрияна ЙовчеваАндрева

RECENSIONS

From: Prof. Dr. Andriyana Yovcheva Andreeva

University of Economics - Varna, Department of Legal Sciences

Labour Law and Social Insurance

Subject: dissertation for the award of the degree of Doctor of Education in the field of higher education: 3. 3.6 Law, doctoral programme "Labour Law and Social Insurance" in the Department providing the training. Nursing School.

Reason for submitting the review: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to the Order № № 2267 /08.10.2024

Author of the dissertation. Hristina Valcheva Argirova

Dissertation topic. Entitlement to paid annual leave - prerequisites for accrual and exercise

1. Information about the dissertant

The dissertant has studied at the PhD program "Labour Law and Social Insurance" at the Department of Civil Law at the Faculty of Law and History, at the South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad. The training was carried out in part-time form during the period 08.01.2018 - 07.01.2024. Hristina Argirova was born on 11.09.1980 in the town of. She was born on 11.11.1980 in Sandanski. She graduated from the secondary school "Peyo Yavorov" in the town of. She graduated from Sandanski University, speciality "Hospitality". In 2003 he graduated from the University of Food Technologies - Plovdiv with a Bachelor's degree in Business Management. In 2004 she graduated with a professional qualification in "Customs Law and Customs Agency" at the UNWE - Center for Professional Qualification and Continuing Education "Institute for Postgraduate Studies" - Sofia. In 2009 she graduated from the University of Law. In 2014 she completed a course in "Mediation - out-of-court dispute resolution" at the "Union of Lawyers in Bulgaria" in Sofia.

The PhD student has successfully passed the examinations in all the subjects included in her individual study plan with an overall average grade of 5.38. During the PhD Hristina Argirova has participated with her papers in scientific conferences:

- Participation in the XXVII International Scientific Conference for Young Scientists 2018 of the Union of Quality Specialists in Bulgaria (UQSB), organized by the Technical Faculty of the South-Western University "Neofit Rilski" on 14-15.06.2018 with a scientific paper on "Statute of limitations for the use of paid annual leave";
- Prepared and published a paper to the Proceedings of the University of Rousse - 2021, with the title "Historical Development of the Legal Regulation of Paid Annual Leave";
- Prepared and published an article in the PIF journal entitled "Planning the Use of Paid Annual Leave - Historical and Comparative Legal Aspects" - 2022.

2. General characteristics of the submitted dissertation

The dissertation submitted for peer review is 223 pages of self-contained text (including table of contents and abbreviations used), a list of literature used in its development and a declaration of originality of the work.

Structurally, the study consists of an introduction, four chapters, a conclusion, an appendix, and references. The chapters are divided into paragraphs including related, thematically distinct headings. The conclusion contains conclusions and suggestions aimed at improving the legislation. The topic chosen by the PhD student is undoubtedly topical and dissertable. The relevance of the topic of the dissertation is argued by the author with the fact

that there is a lack of independent theoretical research on all aspects of paid annual leave, in contrast to the study of unpaid leave. The practice also raises specific questions concerning the legal possibilities of taking paid annual leave for the current and past years, the manner of taking it, benefits payable, etc. Fundamentally, new technologies and the related introduction of a new type of organisation of the labour process require new approaches in the legal framework governing the organisation and management of the labour process. Problems related to paid annual leave and its actual use are an integral part of the new challenges to labour law.

The object of the dissertation, namely the study of the legal institute of paid annual leave, has been correctly defined. The study covers not only the establishment of paid annual leave, but also the rules (general order and deviations) for its use, as well as the property consequences.

The aim of the thesis is to present the legal framework of the different aspects of paid annual leave and its practical implementation. To analyze the legal norms concerning its establishment, including the different types of basic, extended, additional, leave, the procedure and conditions for the use of paid annual leave, as well as the property consequences associated with the right to paid annual leave. On the basis of this study, appropriate *de lege ferenda* proposals should be made.

The chapters in the dissertation explore the issues in the necessary sequence as follows: Chapter One Paid Annual Leave. This chapter examines the concept of paid annual leave, the historical development of the legal framework and the establishment of the types.

Chapter Two General procedure for the use of paid annual leave. The chapter analyses the concept of the use of paid annual leave, as well as the permissive regime for the use, which is derived as a general hypothesis. Issues of practical and theoretical significance are also discussed - the determination of the time of use of paid annual leave and the extinction of the right to use.

Chapter Three Derogations from the general procedure. This chapter covers the use of paid annual leave on the basis of unilateral will, interruption and postponement of use.

Chapter Four Property consequences related to the use of paid annual leave. The two hypotheses of material consequences - remuneration for the use of paid annual leave and compensation for unused paid annual leave - are examined. Issues relating to the protection of the employee in the event of failure by the employer to pay the relevant remuneration or compensation are also included.

More than 70 literary sources were used for the development of the dissertation - monographs, textbooks, studies, articles, dictionaries, reports and letters of state bodies, transcripts of the work of the National Assembly. Both Bulgarian and foreign literature has been used. Literary sources have been used correctly, and the majority of them have been cited in the text of the dissertation.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied results

The study examines the legal framework related to the right to paid annual leave in its entirety, tracing the interrelationships and relationships within it and to manifest the system and current trends in the regulation of paid annual leave in Bulgarian legislation.

The aims of the thesis have been achieved, as well as the specific objectives of the research:

- to provide an overview of the historical aspects of the relevant legal framework as well as a comparative study with other national legislations
- to carry out a theoretical study of the different aspects of paid annual leave

- to analyse the current labour law provisions relevant to the institution of paid annual leave
- on the basis of the theoretical study and the normative analysis, make proposals with a view to the future development of legislation
- to study and analyse judicial acts forming the lasting case-law, with emphasis on the case-law of the SCC.

Evaluation of scientific and applied contributions

The presented summary of the dissertation's contributions contains numerous points of contribution. After the analysis of the dissertation, I confirm the mentioned contributions.

The following major scientific contributions of the dissertation can be highlighted:

1. Historical retrospective of the legislation regulating paid annual leave;
 2. Analysis and summary of recent case law;
 3. Reasoned proposals de lege ferenda:
- to supplement the text of Article 174(4)(2) of the Labour Code and to state that the employer has the right to grant paid annual leave to the employee also without his/her consent when the leave is taken by all employees at the same time, as provided for in a normative act or in the internal labour regulations. In order to protect employees, the wording of the by-law should be reproduced in the Labour Code;
 - to provide for a period within which the employer shall notify the employee or all of them that he will exercise his right under Article 173, paragraph 4 of the Labour Code; the proposal is motivated by the provision of Article 176, paragraph 4 of the Labour Code. 3 of the Labour Code, in this case the employer's notification to be within a shorter period - for example 3 days in advance;
 - supplementing the text of Art. 175 para. (1) of the Labour Code, by including sub-clause (2), according to which the authorisation of leave under 162-164c shall interrupt the use of paid annual leave, unless the employee requests to continue the use of paid annual leave;
 - amendment of art. 175, para. 1 in fine of the Labour Code, which would state that, after the completion of the use of the leave that interrupted the use of the paid annual leave, the use of the latter shall continue in accordance with the permission already obtained from the employer, unless the parties agree otherwise
- introducing the possibility of postponement, in the hypothesis of Art. 176 par. 1(1) of the Labour Code, of an annual leave already authorised but not actually commenced, by mutual agreement of the parties expressed in writing (by analogy with the interruption under Article 175(2) of the Labour Code).

4. Evaluation of the dissertation publications

The PhD student has submitted a list of publications on the topic that are closely related to the thesis topic and reflect some parts of the thesis, in this sense giving it publicity. The volume of the PhD student's scientific publications and the nature of the publications comply with the conditions and requirements for obtaining the PhD. The doctoral candidate fulfils the required number of points for the award of the doctorate.

The following publications on the topic of the thesis have been submitted:

- Argirova, H., Statute of limitations in the use of paid annual leave, XXVII International conference for young scientists, 2018, 272-276
- Argirova, H., Historical Development of the Legal Framework for Paid Annual Leave, Proceedings of University of Ruse - 2021, volume 60, book 7.1, 116-120; available at: <https://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp21/7.1/7.1-19.pdf>
- Argirova, Hr., Planning the Use of Paid Annual Leave - Historical and Comparative Legal Aspects, in: Law, Politics, Administration, Electronic Journal, Volume 9, Issue 2/2022, 58 - 69; available at: <https://lpajournal.swu.bg/wp-content/uploads/2022/09/Hristina-Argirova-br-9-2.pdf>

5. Evaluation of the abstract

The abstract correctly reflects the main content of the thesis.

6. Critical comments and recommendations

No significant theoretical and methodological errors were found in the dissertation submitted for review.

Some remarks of editorial nature can be made, but given the fact that this is the first independent study, this does not affect the overall positive evaluation. Attention should be paid to the literature sources and their arrangement in subsequent studies.

I would recommend the PhD student to strengthen his/her own opinion and critical analysis in further research papers, and to continue working on leave-related issues, given its importance as an employee's right.

7. Conclusion

The presented dissertation 'The Right to Paid Annual Leave - Prerequisites for its Establishment and Exercise' represents a complete independent research that meets the necessary requirements for this type of work in terms of structure, completeness and significance.

The dissertation work reveals a profound theoretical knowledge of doctoral student Hristina Argirova, both on the topic and in its entirety in the matter of labor law and the ability to conduct scientific research. On the basis of the overall assessment made in this review, I consider that the dissertation fully meets the requirements of the HIPAA and the internal acts of .

Based on the positive evaluation of the dissertation, as well as on the scientific achievements of the PhD student, I propose to the esteemed members of the Scientific Jury to take a positive decision for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in PH 3.6 "Law", scientific specialty "Labour Law and Social Security" to PhD student Hristina Argirova.

30.10.2024

/ gr.
/Prof. Dr. Andriyana YovchevaAndreeva